

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. פלוני (קטין)

2. פלונית (קטינה)

3. פלונית (קטינה)

באמצעות הסיוע המשפטי, משרד המשפטים

רחוב הסורג 1, ירושלים

טלפון: 02-6211350 פקסי: 02-6467945

העותרים

נגד

1. שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

2. הממונה על המעונות חסות הנוער, אגף תקון, במשרד

העבודה והרווחה והשירותים החברתיים.

3. רשות חסות הנוער, אגף תקון, במשרד העבודה

והרווחה והשירותים החברתיים.

על ידי פרקליטות המדינה

משרד המשפטים, ירושלים

טל': 02-6466590; פקסי: 02-6467011

המשיבים

הודעת עדכון מטעם המשיבים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, מוגשת בזאת הודעת עדכון מטעם המשיבים 1 – 3 (להלן: **המשיבים**).

1. כזכור, בלי קשר לעניינים הפרטני של העותרים שהתייטר, במסגרת העתירה התבקש בית המשפט לתת צו שיורה למשיבים לפעול לאלתר "להשמה של כל הקטינים הנזקקים המצויים ברשימות המתנה למעונות... ואשר בעניינם תלויים ועומדים צווי בית המשפט לנוער המורים על השמה כאמור" (סעיף ב לכתב העתירה).

2. בנוסף, בית המשפט הנכבד התבקש להורות למשיבים להציג "נתונים עדכניים של רשימות המתנה (כולל זמן המתנה), לכל אחד ממעונות המשיבה 3, כולל פילוח ביחס לקטינים הממתינים להשמה בהתאם לצווי שיפוטניים של בית המשפט לנוער לפי חוק... (סעיף ג לכתב העתירה).

3. ביום 31 בינואר 2018 התקיים דיון בעתירה ובמסגרתו נשמעו הצדדים בהרחבה. בתום הדיון, ובמעמד הצדדים, הורה בית המשפט הנכבד כי המשיבים יגישו הודעת עדכון מטעמם, תוך שלעותרים תעמוד האפשרות להגיב להודעת העדכון זאת.

4. ביום 4 ביוני 2018, לאחר שהוגשה מטעם המשיבים הודעת עדכון וכן תגובה להודעה מטעם העותרים, הורה בית המשפט הנכבד כי המשיבים יגישו מטעמם הודעת עדכון נוספת. בהתאם לכך, להלן יעדכנו המשיבים בסוגיות השונות שנדרשו.

השמות במעונות חסות הנוער ורשימת ההמתנה

5. תחילה נבקש להזכיר כי רשות חסות הנוער (להלן גם: **הרשות**) הרשות מפעילה כ-70 מסגרות הכוללות, בין היתר, תשעה מעונות ממשלתיים נעולים, הוסטלים, פנימיות, דירות מעבר וקורות גג.

6. כן נזכיר כי המעונות הממשלתיים מופעלים על ידי הרשות באמצעות שדרה ניהולית מצומצמת של עובדי הרשות הכוללים את מנהל מעון, אמרכלות ורכזי חינוך/טיפול, תוך שמרבית הפעילות במעון מתבצעת באמצעות התקשרויות שונות מול עובדים שאינם עובדי הרשות. פעילות זו כוללת שירותי אחזקה, מטבח, ביטחון, חינוך (באמצעות משרד החינוך) וכן התקשרות לפעילות הטיפולית והחינוכית, שהיא בליבת העשייה של המעון.

7. כפי שפורט בתגובת המשיבים לעתירה, במהלך חודש נובמבר 2017 גובש נוהל הפניות ומעקב, לפיו כל הפניה למסגרות הרשות תעשה באמצעות טופס הפנייה ייעודי, תוך שליחתו בצירוף סריקת כל החומרים הנלווים הרלוונטיים – דו"ח סוציאלי פסיכו-דיאגנוסטי, סיכומי טיפול ממסגרות שונות, פרוטוקולים מדיונים רלוונטיים וצווים שיפוטניים בעניינו לתיבת דואר אלקטרונית ייעודית. כן צוין כי הנוהל החדש נכנס לתוקפו החל מיום 3 בדצמבר 2017.

8. יש לציין כי הנוהל אינו מתייחס לפניות לקורות הגג, המהוות מענה חירום מיידי.

9. כפי שיפורט בהמשך הדברים, מערך ההפניות וההשמות במסגרות הרשות עובר פיתוח דיגיטלי הנמצא כבר היום בפילוט במספר מחוזות, זאת לטובת טיוב מערך ההפניות כולו. מדובר במהלך דיגיטלי בו הגורם המפנה ממלא שאלון עומק המכיל את פרופיל הקטין, ומאפיינים נוספים ויסייע בשיבוץ והתאמה מהירים יותר למעונות החסות.

10. מבדיקת המשיבים עולה כי ממועד כניסתו לתוקף של הנוהל החדש, ועד ליום 20 בספטמבר 2018 (להלן: **התקופה הנידונה**), הופנו לטיפול רשות חסות הנוער **1,352 קטינים וקטינות**. לצד זאת, ניתוח הנתונים, כפי שיוצג בהמשך, מתייחס **למספר התהליכים** (יוסבר להלן) אשר נעשו ביחס לקטינים אלו, כאשר מדובר בסך כולל של **1,688 תהליכים**.

11. יובהר כי פער זה בין מספר הקטינים למספר ההפניות עלה גם ביחס לנתונים אשר הוצגו בהודעת העדכון הקודמת שהוגשה מטעם המשיבים במהלך חודש מאי 2018. יצוין ניתן להסביר פער זה לאור טיב עבודת מוקד ההשמות של רשות חסות הנוער ובתהליך הטיפול בקטינים ובקטינות.

כך הקטינים המופנים מותאמים לרוב למסגרות השונות, אך בכ-20% מהמקרים יפתח במקביל תהליך טיפול נוסף לקטין. תהליך זה מתייחס לבדיקה מקבילה הנעשית ביחס להתאמתו של הקטין למסגרת אחרת של חסות הנוער, כאשר לעיתים הקטין אף ייקלט במסגרת החלופית. במקרה כזה, בפועל, יספרו 2 תהליכים אף שמדובר בקטין אחד בלבד.

בנוסף, קליטה זו במסגרת החלופית משמשת לעיתים כחלופה למסגרת המקורית אליה הופנה הקטין, זאת בעת ההמתנה לקליטתו במסגרת היעד. כמו כן, במקרים רבים הקליטה במסגרת החלופית מייצרת את הקליטה במסגרת היעד.

בסיום הטיפול בקטין, כלל התהליכים המעורבים בטיפולו נסגרים ומדווחים, כאשר התהליכים אשר נעשו ביחס למסגרות שאינן רלוונטיות יסומנו כלא רלוונטיים.

12. מבחינת עניינם של 1,352 הקטינים אשר הופנו לרשות חסות הנוער בתקופה הנידונה, עולה כי 279 קטינים טופלו במקביל בבדיקת התאמתם ליותר ממסגרת אחת, זאת לפי פירוט התהליכים הבא:

מספר קטינים	מספר פעמים בטיפול	סה"כ תהליכים
1,073	1	1,073
228	2	456
45	3	135
6	4	24
1,352		1,688

מכיוון שנתוני ההמתנה מתייחסים לניתוח **התהליכים**, הנתונים הנוספים שיובאו להלן יתייחסו לנתוני התהליכים, תוך התייחסות ואבחנה בין הפניות למעונות הממשלתיים למעונות הלא ממשלתיים, סוגי הגורמים המפנים ומשכי זמן רלוונטיים.

13. נציין כי מתוך התהליכים האמורים, 520 תהליכים התבצעו ביחס להפניות למעונות ממשלתיים, ואילו יתרת התהליכים התבצעו ביחס להפניות למעונות שאינם ממשלתיים.

כמו כן, לשם ההבהרה, יש לציין כי משכי הזמן המתוארים בהמשך מתייחסים למועד קבלת ההפניה בתיבת הדואר האלקטרוני כמועד תחילת ספירת זמן הטיפול. תום זמן

הטיפול נספר כיום הקליטה בפועל במעון. ביחס למופנים אשר עדיין נמצאים בתהליך, **משך הזמן** מתייחס לתקופה החל ממועד קבלת ההפניה ועד ליום **15 באוקטובר 2018**, שהוא **היום הקובע** לצורך האמור בהודעת עדכון זו.

14. כזכור, הפניית הקטינים נעשית באמצעות גורמים מפנים, הפועלים בהתאם לחוק הנוער שפיטה, ענישה ודרכי טיפול (קציני מבחן לנוער), חוק הנוער טיפול והשגחה (עו"ס לפי חוק הנוער) וגורמים מפנים מטפלים בקהילה (כגון עו"ס משפחה, עו"ס לטיפול בהתמכרויות וכיוצ"ב).

כן נזכיר כי ההשמות ברבות ממסגרות חסות הנוער ובכל המעונות הממשלתיים, נעשות בהתאם לצו השמה שיפוטי. רשות חסות הנוער, כמו גם הגורמים המפנים, פועלים במשותף להוצאת הצו השיפוטי בהתאם למועד ההשמה בפועל. יצוין כי פעמים רבות, אף שקיים מקום פנוי במעון, הממתין לקטין, מתעכבת ההשמה, מסיבות שונות כגון, הצורך להוציא צו, הליכים שונים המתקיימים בבית המשפט, מעצר הקטין, בקשה להמתנה בשל בדיקת חלופה טיפולית אחרת ועוד. לצד זאת, במקרי חירום פועלים אנשי רשות חסות הנוער ללא לאות בכדי להביא להשמה מיידית של הקטין במסגרת ובכדי להביא למימוש צו שיפוטי.

15. מכאן לנתונים עצמם. ניתוח התהליכים הטיפוליים מעלה כי כ-51% מהתהליכים נעשו בהתאם לחוק הנוער טיפול והשגחה (להלן גם: **טוה"ש**), כ-24% נעשו בהתאם לחוק הנוער שפיטה, ענישה ודרכי טיפול (להלן גם: **שעד"ט**), וכ-25% מהתהליכים נעשו בהתאם להמלצות טיפוליות ולא לאור חוקי הנוער הנ"ל.

להלן פירוט מספר ההפניות (לפי תהליכים) וההשמות בחסות הנוער בתקופה הנידונה:

סה"כ	טיפול לפי סוג צו
862	טיפול והשגחה
399	שפיטה, ענישה ודרכי טיפול
427	ללא
1,688 תהליכים	סה"כ

מספר הנמצאים במסגרת חלופית למעון ממשלתי	כמה ממתנינים להשמה במעונות	כמה נמצאים בתהליך אבחון ומיון		כמה מהקטיגורים הנ"ל הושמו במעונות חסות הנוער (כולל אלו שכבר היו במעונות וסיימו השהות במעון).	כמה מתוך ההפניות לא התאימו לחסות הנוער והופנו למסגרות מחוץ לחסות, או הפניות שאינן רלוונטיות (כולל תהליכים כפולים, הפניות למסגרות ילד ונוער ועוד)	מספר ההפניות לחסות הנוער מאז דצמבר 2017 עד 20.9.18 (התקופה הנידונה)		
		לא	ממשלתי			טוה"ש	שעדי"ט	
9	לא ממשלתי	ממשלתי	לא ממשלתי	לא ממשלתיים	ממשלתיים	טוה"ש	שעדי"ט	
קלוט במסגרת חלופית למעון לא ממשלתי	אין ממתנינים	שעדי"ט	טוה"ש	270	137	שעדי"ט	טוה"ש	
9		54	407	סה"כ בתהליך	119	179	39	128
25		ללא			112	ללא	26	ללא (ההפניה הגיעה במקור לא דרך עו"ס חוק נוער או קצין מבחן)
16	סה"כ ממתנינים	410	סה"כ	193	סה"כ	565	399	862
סה"כ מופנים במסגרת חלופית	88	603	סה"כ קליטות	427	סה"כ		1,688	
25								

להלן הפילוח הפנימי ביחס לתהליכים המפורטים בטבלה לעיל:

סה"כ	סטטוס הטיפול	
193	נקלט במעון ממשלתי	נקלטו במעונות
410	נקלט במעון לא ממשלתי	
9	נקלט במעון חלופי למעון ממשלתי	
16	נקלט במעון חלופי למעון לא ממשלתי	
628	סה"כ נקלטו	
232	תהליך בירור מול גורם מפנה והשלמת חומרים	מופנים בתהליך
71	בשלב בחינת התאמה למסגרת	
70	נקבע תאריך ראיון	
34	עבר/ה ראיון ונמצא/ה מתאים/ה. בתהליך קליטה	
88	ממתנינים לקליטה במעון ממשלתי	
495	סה"כ בתהליך	
23	בדיקה כפולה בזמן המתנה למעון ממשלתי	לא רלוונטי
77	בדיקה ותהליך כפול / הפניות מרובות	
18	לא רלוונטי בשל גיל	
122	הוחזר לטיפול בקהילה	
60	הופנה לטיפול במסגרות ילד ונוער	
199	היעדר קליטה בשל התנגדות הקטין / הוריו	
3	לא הועבר באמצעות ג. מפנה מוסמך	
24	לא רלוונטי – נעצר עד תום ההליכים	
39	לא רלוונטי – מתאים למסגרת שיקום/ בריאות	
565	סה"כ לא רלוונטי	
1,688	סה"כ	

16. נסביר להלן את הנתונים המופיעים בטבלאות הנ"ל.

17. נקלטו במעונות חסות הנוער : במהלך התקופה הנידונה התבצעו 628 קליטות ברשות חסות הנוער, מתוכם 193 נקלטו למעון ממשלתי ו-435 נקלטו במעונות לא ממשלתיים. מבין הקליטות במעונות הלא ממשלתיים, 410 היו למעון אליו הופנו, 9 הופנו במקור למעון ממשלתי ו-16 הופנו לקליטה במעון לא ממשלתי אחר.

ממוצע הימים מההפניה ועד לקליטה במעונות הממשלתיים עמד על 54.94 ימים, זאת למול 50.17 ימים בממוצע מהפנייה ועד לקליטה במעונות הלא ממשלתיים.

18. מופנים בתהליך : במהלך התקופה הנידונה ועד ליום הקובע, ישנם 407 מופנים הנמצאים כעת בתהליך ולקראת קליטתם במעונות חסות הנוער. תהליך זה כולל שלב בירור מקדמי, שלב התאמה למסגרת, שלב ראיון ושלב טרום קליטה. בנוסף, ביחס למעונות הממשלתיים בלבד קיים שלב המתנה, בו שוהים כעת 88 קטינים נוספים.

ביחס למופנים האמורים, 232 ממופנים אלו נמצאים בשלב בירור מקדמי למול הגורם המפנה בקהילה, לשם השלמת חומרים והכרת הקטין המופנה. בשלב זה הגורם המפנה משלים אבחנות טיפוליות רלוונטיות, סיכומים פסיכיאטריים וסיכומי שהות במסגרות אחרות. בנוסף, לעיתים יש צורך בהשלמת בדיקות רפואיות, קיום בדיקות דם ושתן וכיוצ"ב.

71 מהקטינים נמצאים בשלב בירור התאמה למסגרת. בשלב זה מכלול החומרים והמלצת המפקח נבחנים למול המסגרת, תוך כדי בחינת התאמתו האישית של הקטין למצבת המושמים במעון באותה העת.

כמו כן, ל-70 מהקטינים נקבע תאריך ראיון או וועדת היכרות במהלך החודש הקרוב. בשלב זה הקטינים מגיעים למסגרת, לרוב בליווי משפחתם, לשם היכרות עם המסגרת, הפגת מתחים והסרת חששות טרם הקליטה הצפויה והיציאה למגורים במסגרת חוץ ביתית.

לבסוף, 34 קטינים נוספים עברו את הריאיון או וועדת הקבלה ולאחר שהוחלט כי הם מתאימים למסגרת – הם נמצאים בשלב טרום קליטה בפועל. בשלב זה על פי רוב הקטין ומשפחתו עשויים לקיים חשיבה והתייעצויות נוספות, זאת טרם קבלת ההחלטה על עזיבת הבית וכניסה למסגרת. כמו כן, בשלב זה יוגש על פי רוב תסקיר מפורט על תהליך הטיפול לבית המשפט, זאת תוך כדי בקשת צו להשמה במסגרת הרלוונטית. בנוסף, בשלב זה הגורם המפנה יסדיר את ענייני התחייבות הרשות המקומית לתשלום אודות הקטין המושם.

אם כן, תהליך הטיפול האמור, בו נמצאים 407 קטינים, מתמשך במוצע 113.16 ימים ממועד ההפניה, על כל השלבים המפורטים לעיל.

19. יצוין כי לצד ממוצע משך התהליך, ישנם קטינים הנקלטים במהירות במעונות חסות הנוער, זאת בטווח זמן מידי של בו ביום ועד לשבוע ממועד ההפניה למועד הקליטה. קליטות חירום אלו מתבצעות בתיאום עם גורמי הטיפול בקהילה, בתי המשפט לנוער וגורמי טיפול רלוונטיים, זאת בכדי לתת מענה חירום בעת הצורך.

20. יובהר כי מתוך 407 קטינים אלו, 270 קטינים נתונים בתהליך הפנייה להשמה במעון לא ממשלתי, ואילו רק 137 מתוכם נמצאים בתהליך הפנייה להשמה במעון ממשלתי. בנוסף, ישנם 88 קטינים נוספים הנמצאים בהמתנה להשמה במעונות הממשלתיים.

21. הפניות שאינן רלוונטיות: ביחס ל-565 תהליכי טיפול, הטיפול הסתיים ללא השמה בפועל במעונות רשות חסות הנוער. סיום טיפול זה נעשה תוך כדי קשר שוטף למול הגורם המפנה, מסירת המידע הרלוונטי הדרוש והבהרת הנדרש לשם הפנייה מחודשת לחסות הנוער. להלן פילוח הנתונים:

23 תהליכים מתוכם אינם רלוונטיים, כיוון שהם מתייחסים לבדיקות כפולות אשר נעשו ביחס לאותו הקטין בעת המתנה למעון ממשלתי; 77 תהליכים נוספים אינם רלוונטיים, כיוון שהם מתייחסים להפניות מרובות ביחס לאותו הקטין ו/או לבדיקות נוספות שנעשו בעניינו לאורך התהליך; 18 מהתהליכים אינם רלוונטיים, כיוון שהם מתייחסים להפניות של בגירים (מעל גיל 18) אשר אינם מתאימים להשמה בחסות הנוער; 122 מהתהליכים אינם רלוונטיים, כיוון שהם מתייחסים להפניות אשר הוחזרו לטיפול בקהילה; 60 מהתהליכים אינם רלוונטיים, כיוון שהם מתייחסים להפניות אשר הועברו להמשך טיפול והשמה במסגרות השירות לילד ונוער; 199 מהמקרים אינם רלוונטיים, כיוון שהם מתייחסים להתנגדות משמעותית של הקטין ו/או משפחתו לקליטה במעון, דבר שמנע את ההתקדמות בתהליך; 3 מההפניות אינן רלוונטיות, כיוון שהופנו שלא באמצעות גורם מפנה טיפולי (אלא באמצעות מדריך נוער וכיוצ"ב); 24 מההפניות אינן רלוונטיות, כיוון שהקטין נעצר עד תום ההליכים, בין אם בבית הכלא ובין אם במעצר בבית בקהילה, בהתאם להחלטת בית המשפט; 39 מההפניות אינן רלוונטיות, כיוון שהקטין מתאים למסגרות שיקומיות או מסגרות של משרד הבריאות, בשל צרכים בריאותיים, פיזיים ונפשיים.

22. מעונות ממשלתיים: להלן פירוט המידע ביחס להפניות קטינים להשמה במעונות הממשלתיים, תוך התייחסות לכלל המאפיינים אשר הוצגו לעיל. זאת בהתייחסות ספציפית למופנים לפי המעון, משך הזמן הממוצע בתהליך, משך הזמן הממוצע בהמתנה ומשך הזמן הממוצע בקליטה.

שם המעון	תפוסה במעון 15/10/18	מכסה מרבית להשמה במעון	מס' קליטות בתקופה	ממוצע ימים מהפנייה לקליטה	מספר מופנים בתהליך	ממוצע ימים של הנמצאים בתהליך מיון מאז ההפנייה	מספר ממתנינים למעון	ממוצע ימים של הנמצאים בהמתנה מאז ההפנייה	מושמים במסגרת חלופית	רשומות שאינן רלוונטיות
אחוזה	34	36	20	24.44	2	49.5	-	-	-	11
אל בוסתאן	24	24	14	14.77	-	-	2	129.5	-	3
בית הנער	19	22	8	39.25	5	143	1	153	1	4
גיל עם	27	33	10	89.1	13	94	14	235.08	1	14
מסילה	31	33	17	79	28	116.24	13	221.27	2	6
מצפה ים	11	12	5	72.2	-	-	-	-	-	-
נווה חורש	17	36	41	53.22	48	90.37	24	193.52	3	24
נוף הרים	25	24	12	32.75	-	-	8	146.38	-	9
צופיה	47	60	66	66.79	41	117.43	26	204.38	2	24
סה"כ	238	*280	193	54.94	137	105.85	88	200.2	9	95

23. יובהר כי בשל הבינוי והשיפוצים הנעשים במעונות, במבנים הקיימים המשמשים את הקבוצות, חלק מהמקומות במעונות צומצמו באופן זמני, כך שנכון להיום, ישנם 280 מקומות במעונות.

24. נקלטו במעונות הממשלתיים: במעונות הממשלתיים נמצאים כיום 238 נערים. במהלך התקופה הנידונה, נקלטו במעונות 193 נערים. ממוצע הימים מעת ההפניה ועד לקליטה היה 54.94 ימים. מהנתונים שבטבלה לעיל המתייחסת למעונות הממשלתיים עולה כי במרבית המעונות תפוסת המעונות כמעט מלאה ביחס למספר המקומות הפוטנציאליים.

עוד יצוין, כאמור לעיל, כי הנתונים בטבלה הם נכונים ליום 15 באוקטובר 2018, זאת בשל הצורך לעבד את כלל הנתונים. לצד זאת יובהר כי נכון לזמן הגשת הודעת עדכון זאת, נקלטו קטינים נוספים במעונות. כך למשל, במעון נווה חורש ישנם כיום 21 נערים, ובמעון צופיה ישנן 53 נערות.

במעון נווה חורש, וכפי שיפורט בהמשך, בשל העברת הגורם המפעיל במהלך חודש ספטמבר 2018, ישנו שינוי בכח האדם במעון, וישנה כניסה מדורגת של מדריכים חדשים, הנמצאים בתהליכי למידה והתנסות עד להשלמה מלאה של קליטת כל הנערים במסגרת.

כמו כן, נפתחו במעון זה כבר 3 קבוצות, והגורמים המקצועיים מקווים שבתקופה הקרובה תסתיים הכשרת מצבת כח האדם וניתן יהיה לקבל נערים נוספים במעון. יצוין כי במעון צופיה נפתחו כל הקבוצות, ונמשך תהליך קליטת נערות.

25. מופנים בהמתנה: כאמור לעיל, כיום נמצאים 88 נערים ברשימת ההמתנה למעונות הממשלתיים. יצוין כי רשימה זאת מתייחסת נער שסיים את תהליך המיון וההפניה ועבר ראיון ונמצא מתאים, הוא נקלט במעון, וככל שישנה המתנה, הוא נמצא ברשימת ההמתנה.

יש לציין כי במספר מקרים לא מבוטל, גם משמתפנה מקום במעון, מתגלה מניעה להשמת הנער במעון, בשל נסיבות שאינן קשורות למעון אלא נוגעות לנער כגון, שינוי נסיבות, עשיית ניסיון טיפולי נוסף, התפתחויות בהליכים משפטיים שונים, ואף עיכוב בשל הצורך בהוצאת צו. על כן, מספר הנערים המצויים הן ברשימות ההמתנה והן ברשימות של תהליך המיון, בפועל, לעיתים הוא מצומצם יותר. כמו כן, על אף השינויים בנסיבות, ממשכה ספירת הזמן מעת ההפניה, ועל כן ממוצע הזמן מעת ההפניה, כפי שמשקף בטבלה, הוא ארוך יותר.

בנוסף, במעונות הממשלתיים ניתנת עדיפות לקליטת מקרי חירום הדחופים ביותר, כאשר יש אינדיקציה לרמת סכנה גבוהה לגביהם. הפניות מסוג זה מוקדמות, ומאריכות את ההמתנות של המועמדים בעלי הדחיפות הנמוכה יותר, ולפיכך, כפי שבא לידי ביטוי בטבלה שלעיל, זמני ההמתנה של הנערים שנקלטו במעונות, הם קצרים לעומת זמן ההמתנה הכללי.

לצד זאת יובהר כי אין בכך בכדי לבטל את העובדה שאכן ישנם מעונות, אשר קיימת לגביהם המתנה משמעותית.

26. מופנים בתהליך: כיום נמצאים 137 מופנים בתהליך מיון והתאמה. התאמת הנערה/ למעון הוא הליך מורכב. מאחר ומדובר באוכלוסיית קצה, המצויה במצבי משבר קשים, סיכון וסכנה, וכן פעמים רבות בהתנגדות ובחוסר שיתוף פעולה, חשוב להתאים באופן מדויק ככל הניתן את המענה הנדרש בטווח האפשרויות הקיימות. במקרים רבים בעת ההפניה, לא מועברים כל החומרים הרלוונטיים, והמידע נאסף תוך כדי תהליך ההפניה, כמו כן פעמים רבות מדובר בנערים/ות שטרם התקבלו תוצאות האבחונים שנעשו לגביהם, אשר משליכים על סוג המעון המתאים להם.

כאמור לעיל, התהליך כולל הפניה מהגורם המפנה, בירור מול הגורם המפנה ותהליך השלמת חומרים נדרשים, מיון ובדיקת התאמה למסגרת הרלוונטית, ניסיון לגייס את הנערה/ והוריו לתהליך ולמעון, וקיום הליך מתאים ומקביל בבית המשפט, בדיקות רפואיות ובדיקה מול המסגרת עצמה, הן ביחס להתאמת הקטין והן ביחס להתאמת

הסביבה החברתית הקיימת במעון באותה העת (כגון, מניעת סיכון מנערים נוספים השותפים לאותה עבירה הנמצאים במעון, או מצב בו מדובר בפוגע/נפגע), קביעת ועדת היכרות, ראיון עם הנער ועם הוריו, ועוד.

כמו כן, במהלך תהליך המיון והקליטה, פעמים רבות, ישנם שינויים בנסיבותיו של הקטין, ונבדקות אפשרויות נוספות, אף מחוץ למעונות הממשלתיים, אולם הקטין אינו מוצא מהרשימה, על מנת שלא לאבד את מקומו הפוטנציאלי, ובמשך כל אותו הזמן, ממשיך להספר מניין הימים במערכת הממוחשבת, ועל כן גם לעניין תהליך המיון, ממוצע הימים שבטבלה, הוא ארוך לעומת ההמתנה בפעול.

לשם הנוחות, להלן פילוח השלבים והנתונים בהליך המיון למעונות הממשלתיים (בתקופה הנידונה):

שם המעון	סטטוס טיפול	מספר מופנים בתהליך	ממוצע ימים בתהליך מעת ההפנייה
אחוה	בירור מקדמי	2	49.5
	סה"כ למעון	2	49.5
בית הנער	בירור מקדמי	1	106
	בדיקת התאמה למסגרת	3	133.33
	טרום קליטה	1	209
	סה"כ למעון	5	143
	בירור מקדמי	7	69.2
גיל עם	בדיקת התאמה למסגרת	4	119.5
	טרום ראיון	1	152
	טרום קליטה	1	64
	סה"כ למעון	13	94
	בירור מקדמי	16	75.71
מסילה	בדיקת התאמה למסגרת	3	185.67
	טרום ראיון	9	161.13
	סה"כ למעון	28	116.24
	בירור מקדמי	38	74.97
נווה חורש	בדיקת התאמה למסגרת	8	141.63

139.5	2	טרום ראיון	
90.37	48	סה"כ למעון	
86.1	21	בירור מקדמי	צופיה
126.1	10	בדיקת התאמה למסגרת	
159.44	9	טרום ראיון	
279	1	טרום קליטה	
117.43	41	סה"כ למעון	
105.85	137	סה"כ מופנים בתהליך	

27. עד כאן בדבר מצב ההשמות במעונות רשות חסות הנוער ורשימות ההמתנה, וכעת למצב הבינוי הנוכחי.

בינוי המעונות ברשות חסות הנוער

28. בהמשך למידע שהובא ביחס לבינוי המעונות ברשות בתגובת המשיבים לעתירה ובהודעות העדכון הקודמת מטעמם, להלן עדכון בנוגע לאמור. ב

29. תחילה המשיבים יעדכנו כי **במעון נווה חורש** הושלם הבינוי של 24 מקומות נעולים (מגן) נוספים. בימים אלו ממתנינים לקבלת טופס 4 ואישור כיבוי אש, כאשר הצפי הנוכחי הוא לאפשרות כניסה וקליטה הדרגתית בפועל, החל מחודש ינואר 2019.

בנוסף **במעון בית הנער** נבנה מבנה חדש, המתאים לקבוצת מגן, שהחליף מבנה קודם ומאפשר סך הכל קליטת 24 נערים. כרגע מתקיים בינוי נוסף של 36 מקומות חדשים וממשיכה הבניה במקום. ההערכה הנוכחית היא כי הבניה במקום צפויה להסתיים בחודש דצמבר 2019. יצוין כי בהודעת העדכון הקודמת ההערכה הייתה כי הבינוי יסתיים בחודש אפריל 2019, אולם בשל אילוצים הנדסיים בהליכי הבניה ועיכובים נוספים שחלו לאור דרישות מהרשות המקומית בשל פניות והתנגדות מהתושבים המקומיים הערכת הזמן התמשכה. כמו כן, מתוכננת בניה נוספת להקמת בית ספר ומבנים ציבוריים נוספים לטובת המעון.

במעון מצפה ים הסתיימו שיפוצים בחדר האוכל ובקו מים, וכן הסתיים שיפוץ מתחם נוסף והחניכים עברו להתגורר במבנה המשופץ. למרבה הצער, מתחם נוסף הקיים במקום (המבנה הבריטי), לא ניתן לאכלוס בשל בעיות מבניות. בימים אלו מפורסם מכרז לשיפוץ מבנה נוסף במקום, אשר ביחד עם שיפוץ בית הספר ומטבח המעון, יביא לפתיחת קבוצה נוספת של 12 נערים במקום, כאשר הצפי הנוכחי הוא לחודש יוני 2019. ביחס למעון זה

יצוין כי קיימת מורכבות, שכן מדובר במבנה השייך לרשות העתיקות, אשר מבקשים לעשות שימוש אחר בשטח. ואולם בעת הנוכחית המשבים אינו מוכנים לכך, מבלי שתינתן קרקע חלופית, ונעשתה פניה בעניין לרשות מקרקעי ישראל. בנוסף, נבחנה הקמה במקום של מסגרת להפעלת תחלואה כפולה בשיתוף עם משרד הבריאות. אולם בשל האמור למעלה, נבחנת במקביל גם האפשרות להקמת המסגרת לתחלואה כפולה במקום חלופי (ליד מעון טללים).

במעון צופיה נמצאים בתהליך של קבלת היתר בניה להקמת מתחם מגן חדש, לצורך פתיחת 3 קבוצות נעולות חדשות ל – 36 בנות, כאשר השאיפה היא כי התהליך יסתיים עד לחודש דצמבר 2022.

במעון גלעם נעשה שדרוג הוסטלים ומתוכננת פתיחת קבוצה חדשה במעון בחודש אפריל 2019.

30. בנוסף לאמור לעיל, יצוין כי ביום 23 באוגוסט 2018 הועברה למינהל הדיור הממשלתי פניה באמצעות מינהל הרכש והבינוי לטובת הקמה של 4 מעונות ממשלתיים חדשים, כל אחד מהם בהיקף של 6 קבוצות. מעונות אלו כוללים מעון נעול לבנים ומעון נעול לבנות, כמו גם מעון אבחוני לבנים ומעון אבחוני לבנות. יצוין כי בשלב זה טרם התקבלה תשובה אצל המשיבים לפניה זאת.

31. בנוסף, בימים אלו נעשית גיבוש פרוגראמה ותכנון ראשוני לצורך הסבת מבנים למתחם של רשות חסות הנוער (שיתאימו ל-36 נערים) בתוך מעון טללים שהוא מעון ממשלתי המיועד כיום לבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית. לצד האמור, תהליכים אלו הם תהליכי ארוכי טווח, כאשר הסבת המבנים מתוכננת לחודש דצמבר 2023.

סטטוס כוח האדם במעונות הממשלתיים

32. תחילה, נבקש להזכיר כפי שפורט בהודעת העדכון הקודמת מטעם המשיבים, לבית המשפט המחוזי בירושלים הוגשה עתירה מטעם עמותת עינב בעקבות פסילת הצעתה במכרזים שהוצאו להפעלת המעונות הממשלתיים.

ביום 29 ביוני 2018, ניתן פסק הדין המורה על קבלת העתירה (עת"מ 18-01-54959) והחזרת ההליך לוועדת המכרזים, תוך מתן הנחיות בעניין. במסגרת הבחינה המחודשת שערכה ועדת המכרזים, נקבע כי עמותת עינב זכתה בהפעלת מעון בית הנער וכי חברת דנאל זכתה בהפעלת מעון נווה חורש.

יובהר כי העברת ההפעלה של מעון נווה חורש לידי חברת דנאל, שזכתה במכרז, מידי עמותת עינב, היה כרוך בהשבתת חלק מהעובדים את המסגרת ובכניסה מדורגת של

עובדי חברת דנאל, כ- 2/3 מהם, עובדים חדשים. המדריכים החדשים נמצאים בתהליכי למידה והתנסות עד להשלמה מלאה של קליטת כל הנערים במסגרת.

בכל הנוגע להפעלת מעון "אחוה", על פי האמור בפסק הדין ההחלטה הסופית בעניין הפעלת מעון זה, תינתן על ידי ועדת המכרזים לאחר שתמצא בירורים נדרשים אל מול רשות התאגידים. יובהר כי בשלב זה טרם מוצו הבירורים אל מול רשות התאגידים ועל כן, בשלב זה, ועד להכרעה אחרת, מעון זה ממשיך להיות מנוהל על ידי עמותת עינב.

33. באשר למעונות בהם הוחלף המפעיל במהלך חודש פברואר 2018, קיימת מגמת התייצבות מלאה של כוח האדם המקצועי. במעונות קיימת תקינת כוח אדם מלאה, כאשר לראשונה הגוף המפעיל מעמיד לטובת חסות הנוער עתודות מדריכים וכוח אדם, זאת לטובת מתן יכולת לעבות את מצבת כוח האדם בעת הצורך ושלא להיוותר במצבת כוח אדם חסרה.

34. זאת ועוד, בעת בקשת רשות חסות הנוער להרחיב את המענים במעונות, ובכללם הקבוצות הפועלות במעון גיל עם ובמעון צופיה, כפי שצוין בהודעת העדכון הקודמת, הרי שניתן מענה מקיף מטעם הגוף המפעיל. יצוין כ לכול משרה הוצגו מועמדים רבים, דבר המאפשר בחירה מקצועית מקיפה בידי מנהל המעון. איוש כוח האדם נעשה במהירות וביעילות, תוך סנכרון מלא עם מנהלי המעונות והנהלת הרשות.

35. במעון בית הנער קיימת התייצבות של כוח האדם מצד עמותת עינב, זאת תוך המעבר להפעלה במתכונת החדשה ותוך שמירה על הרצף הטיפולי. במעון 'אחוה', כאמור, עדיין לא התקבלה החלטה לגבי המשך זהות הגוף המפעיל. יחד עם זאת, יש לציין כי במעון זה לא התגלו לאורך השנים בעיות ביחס למצבת כוח האדם. דבר זה עולה בקנה אחד עם הידוע על הפעלת המעונות הממשלתיים במגזר הערבי, הידוע ביציבות כוח האדם בתחום.

36. בהקשר זה יצוין כי גיוס צוות חדש והכנסתו לעבודה הייחודית במסגרת החסות, מחייב הכשרה מתאימה, חפיפה חניכה, וליווי. רשות חסות הנוער מפעילה קורסי הכשרה לכלל העובדים, ובחודשים האחרונים ניתנת הכשרה ייעודית שגובשה וניתנת לצוותים החדשים במעונות הממשלתיים. תכנית הכשרה מקיפה זו כוללת מתן ידע אודות החוקים הרלוונטיים, אמצעי ריסון במעונות, התמודדות למול אלימות, שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים ועוד. בנוסף, ניתנת הדרכה קלינית פרטנית שוטפת לצוות הטיפולי.

בשל צרכי הכשרה והדרכה ייחודיים אלו, נעשה תהליך מדורג בקליטת והכשרת העובדים, ועל פי ההערכה הנוכחית בתקופה הקרובה תסתיים הכשרת כל כח האדם, ובהתאם תתאפשר קליטה מלאה של הנערים.

37. כפי שהובא לעיל, במהלך התקופה הנידונה כ-51% מהמופנים לחסות הנוער הופנו תחת חוק הנוער טוה"ש, 25% מהמופנים ללא התערבות בית המשפט כלל ו-24% מהמופנים הופנו תחת חוק הנוער שעד"ט.

בהקשר זה יש לציין כי, כידוע, רשות חסות הנוער פועלת מתוקף חוקי הנוער שעד"ט וטוה"ש ועליה לספק מענים ראשית לכל בהתאם לחוקים אלו.

בשל ריבוי פניות ללא צו שיפוטי, הנחה במהלך חודש יולי 2018 מנכ"ל המשרד ד"ר אביגדור קבלן, כי תתכנס וועדה מקצועית לקביעת פרופיל החניך המתאים למסגרות חסות הנוער, זאת בהשוואה לפרופיל החניך המתאים למסגרות השירות לילד ונוער.

וועדה זו סיימה לאחרונה את עבודתה והגישה למנכ"ל את מסקנותיה, זאת ביחס לרמת המסוכנות של הקטין, רמת השימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים, מידת ההתנגדות לטיפול, רמת הניצול הפיזי והמיני בו הקטין נמצא, היבטים בריאותיים ופסיכיאטריים, יכולות קוגניטיביות ועוד.

יודגש כי יכולת האבחנה בין הפרמטרים הטיפוליים השונים מהווה אבן יסוד בניתוב נכון של הקטינים המופנים למסגרות חוץ ביתיות של משרד הרווחה, בין אם אלו המופנים ל-1,200 המיטות ברשות חסות הנוער, ובין אם אלו המופנים ל-13,500 המיטות בשירות לילד ונוער.

לכן, לעמדת גורמי המקצוע במשרד הרווחה, יתכן ויכולת אבחנה זו תוכל לסייע בייעול תהליך העבודה, דיוק ההפניות למסגרות המתאימות להן וצמצום מקרים בהם נעשות הפניות שאינן רלוונטיות.

38. זאת ועוד, כפי שפורט לעיל, בימים אלו מקודם מערך דיגיטלי לטובת טיוב מערך ההפניות כולו, הנמצא בפילוט במספר מחוזות. במערך דיגיטלי זה, הגורם המפנה ממלא שאלון עומק המכיל את פרופיל הקטין, ומתייחס לפרמטרים השונים המסייעים למערכת באבחנה וזיהוי צרכי המופנה. פעולה זו אמורה לסייע בשיבוץ והתאמה מהירים יותר למעונות החסות, זאת תוך שימוש באלגוריתם המזהה את צרכי הקטין, המסגרות המתאימות לו, מספר המופנים במקביל לאותה המסגרת, והפניית הקטין למסגרת המתאימה ביותר עבורו בו זמן ההמתנה יהיה הקצר ביותר. ההערכה הנוכחית הקיימת היא לחסכון של לפחות כמחצית מזמן העבודה, כאשר החומרים ינותבו באופן דיגיטלי ישירות למסגרות, ושלב הבירור המקדמי יצומצם למינימום האפשרי.

39. בנוסף, בשנה וחצי האחרונה פועלת ועדה בינמשרדית בנושא שחרור קטינים ממאסר, בעקבות החלטת הממשלה 3711/2018. מהות הוועדה הבין משרדית היא בטיוב תהליכי העבודה בין הגורמים השונים ביחס לקטינים תחת חוק הנוער שעד"ט, ובכללם רש"א, שב"ס, פרקליטות, משטרה, סנגוריה ציבורית והגורמים הרלוונטיים במשרד הרווחה – רשות חסות הנוער ושירות המבחן לנוער.

כחלק מדיוני הוועדה, נעשתה בחינה מעמיקה של תהליך ההפנייה למעונות חסות הנוער בכלל, והמעונות הממשלתיים וחלופות המעצר בפרט. המלצות הוועדה כוללות טיוב וקיצור הליכים משמעותי עבור קטינים השוהים במעצר או במאסר, כמו גם המלצות טיפוליות נוספות. טיוב תהליכים זה כולל בנייה מודולרית של חלופת מעצר במסגרות נוספות של חסות הנוער, כך שיינתן מענה מידי לקטינים במספר רב של מסגרות ולא רק בחלופות מעצר מוסדיות. זאת ועוד, במהלך החודשים הקרובים, ובעת מימוש המלצות הוועדה, יגובשו ויעודכנו נהלי העבודה השוטפים, זאת בכדי לקצר את תהליך ההפנייה וההשמה של קטינים עצורים.

יובהר כי לעמדת הגורמים המקצועיים במשרד הרווחה צמצום ימי הכליאה והמאסר בפועל של הקטינים, תוך מתן אפשרויות שיקומיות רחבות יותר במעונות חסות הנוער, תאפשר לקטינים אלו אופק שיקומי, כמו גם תאפשר לצמצם באופן משמעותי את אחוזי הרצידיביזם בקרב הקטינים.

משכך, תהליכים אלו, להם על פני הדברים קיימת השפעה על רשות חסות הנוער, יצטרכו להיכלל ולהילקח בחשבון במסגרת התכנון העתידי.

40. אשר על כן, בית המשפט הנכבד יתבקש לאפשר למשיבים לשוב ולעדכן עד ליום 1 במרץ 2019.

41. הודעה זאת נתמכת בתצהיר מטעם הגברת אלין אלול, סמנכ"לית בכירה וראש מינהל סיוע לבתי משפט ותקון, במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

היום, ז' בכסלו תשע"ט

15 בנובמבר 2018



רנאד עיד, עו"ד

סגן בכיר במחלקת הבג"צים

בפרקליטות המדינה